

PATVIRTINTA

Lietuvos dailės muziejaus direktoriaus

2019 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. V.1-137

LIETUVOS INTEGRALIOS MUZIEJŲ INFORMACINĖS SISTEMOS NAUDOTOJŲ ADMINISTRAVIMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos integralios muziejų informacinės sistemos (toliau – informacinės sistemos) naudotojų administravimo taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja informacinės sistemos naudotojų (toliau – naudotojas) ir informacinės sistemos administratorių įgaliojimus, teises, pareigas, prieigos prie informacinės sistemos elektroninės informacijos (toliau – elektroninė informacija) principus, saugaus elektroninės informacijos teikimo naudotojams tvarką, organizacinius ir techninius kibernetinio saugumo reikalavimus prieigos valdymui ir kontrolei.
2. Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme, Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme, Bendrųjų elektroninės informacijos saugos reikalavimų apraše, Saugos dokumentų turinio gairių apraše, Elektroninės informacijos, sudarančios valstybės informacinius išteklius, svarbos įvertinimo ir valstybės informacinių sistemų, registrų ir kitų informacinių sistemų klasifikavimo gairių apraše, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 716 „Dėl Bendrųjų elektroninės informacijos saugos reikalavimų aprašo, Saugos dokumentų turinio gairių aprašo ir Elektroninės informacijos, sudarančios valstybės informacinius išteklius, svarbos įvertinimo ir valstybės informacinių sistemų, registrų ir kitų informacinių sistemų klasifikavimo gairių aprašo patvirtinimo“, Techniniuose valstybės registrų (kadastrų), žinybinių registrų, valstybės informacinių sistemų ir kitų informacinių sistemų elektroninės informacijos saugos reikalavimuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2013 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. 1V-832 „Dėl Techninių valstybės registrų (kadastrų), žinybinių registrų, valstybės informacinių sistemų ir kitų informacinių sistemų elektroninės informacijos saugos reikalavimų patvirtinimo“, Lietuvos integralios muziejų informacinės sistemos duomenų saugos nuostatuose ir kituose teisės aktuose bei Lietuvos ir tarptautiniuose „Informacijos technologija. Saugumo metodai“ grupės standartuose.
3. Taisyklės taikomos naudotojams, informacinės sistemos administratoriams (toliau – administratoriai), informacinės sistemos lokalsios tarnybinės stoties administratoriams (toliau – LIMIS-M administratoriai), informacinės sistemos saugos įgaliotiniui (toliau – saugos įgaliotinis) ir informacinės sistemos kibernetinio saugumo vadovui (toliau – kibernetinio saugumo vadovas).
4. Prieigos prie elektroninės informacijos principai:
 - 4.1. Naudotojų, LIMIS-M administratorių ir administratorių prieiga prie elektroninės informacijos grindžiama būtinumo žinoti principu, kuris reiškia, kad naudotojams, LIMIS-M administratoriams ir administratoriams suteikiama prieiga tik prie tos elektroninės informacijos, kuri reikalinga vykdant tiesioginę jų veiklą. Tvarkyti elektroninę informaciją gali tik tie naudotojai, LIMIS-M administratoriai ir administratoriai, kuriems Taisyklių III skyriuje nustatyta tvarka suteiktos prieigos prie elektroninės informacijos teisės ir priemonės (pvz., identifikavimo priemonės, slaptažodžiai ar kitos autentifikavimo priemonės ir pan.);
 - 4.2. Naudotojų, LIMIS-M administratorių ir administratorių prieigos prie elektroninės informacijos lygis grindžiamas mažiausios privilegijos principu, kuris reiškia, kad turi būti

suteikiamos tik minimalios naudotojų, LIMIS-M administratorių ir administratorių tiesioginei veiklai vykdyti reikalingos prieigos teisės ir organizacinėmis bei techninėmis priemonėmis užtikrinama minimalių prieigos teisių naudojimo kontrolė (pvz., privilegijuotos prieigos teisės neturi būti naudojamos veiklai, kuriai atlikti pakanka žemesnio lygio prieigos teisių ir pan.);

4.3. pareigų atskyrimo principas, kuris reiškia, kad naudotojui, LIMIS-M administratorių ir administratoriui ar jų grupei negali būti pavesta atlikti ar kontroliuoti visų pagrindinių elektroninės informacijos tvarkymo ar informacinės sistemos priežiūros funkcijų (pvz., naudotojams negali būti suteikiamos administratoriaus teisės, informacinės sistemos priežiūros funkcijos turi būti atliekamos naudojant atskirą tam skirtą administratoriaus paskyrą, kuria naudojantis negalima atlikti kasdienių naudotojo funkcijų ir pan.).

II SKYRIUS

NAUDOTOJŲ IR ADMINISTRATORIŲ ĮGALIOJIMAI, TEISĖS IR PAREIGOS

5. Naudotojų, LIMIS-M administratorių ir administratorių įgaliojimai, teisės ir pareigos tvarkant elektroninę informaciją bei prieigos prie elektroninės informacijos lygiai nustatomi pagal Lietuvos integralios muziejų informacinės sistemos nuostatus, patvirtintus Lietuvos dailės muziejaus direktoriaus 2010 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. V.1-25 „Dėl Lietuvos integralios muziejų informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“, elektroninės informacijos teikimo (keitimosi ja) sutartis, informacinės sistemos naudotojų, LIMIS-M administratorių ir administratorių pareiginius nuostatus bei kitus teisės aktus, reglamentuojančius informacinės sistemos veiklą ir elektroninės informacijos teikimą.
6. Naudotojai, LIMIS-M administratoriai ir administratoriai privalo rūpintis informacinės sistemos ir jose tvarkomos elektroninės informacijos sauga ir kibernetiniu saugumu, tvarkyti elektroninę informaciją vadovaudamiesi informacinės sistemos veiklą reglamentuojančiais teisės aktais, pareiginiais nuostatais, savo veiksmais nepažeisti elektroninės informacijos konfidencialumo, vientisumo ir prieinamumo principų.
7. Naudotojai, LIMIS-M administratoriai ir administratoriai turi teisę naudotis tik tais informacinės sistemos ištekliais, prie kurių jiems suteiktos prieigos teisės.
8. Naudotojai, pastebėję informacinės sistemos kibernetinio saugumo ir (ar) elektroninės informacijos saugos dokumentuose (toliau – saugos dokumentai) nustatytų reikalavimų pažeidimų, nusikalstamos veikos požymių, neveikiančias arba netinkamai veikiančias elektroninės informacijos saugos ar kibernetinio saugumo užtikrinimo priemones, privalo nedelsdami kreiptis į LIMIS-M administratorių ar administratorių.
9. Informacinės sistemos valdytojo ar tvarkytojo darbuotojas gavęs informaciją apie saugumo pažeidimus turi informuoti saugos įgaliotinį ar kibernetinio saugumo vadovą apie Taisyklių 8 punkte nurodytus pažeidimus. Gavęs informaciją ir įtaręs neteisėtą veiką, pažeidžiančią ar neišvengiamai pažeisiančią informacinės sistemos saugą ir (ar) kibernetinį saugumą, saugos įgaliotinis ar kibernetinio saugumo vadovas apie tai turi pranešti informacinės sistemos valdytojo vadovui ir kompetentingoms institucijoms, tiriančioms elektroninių ryšių tinklą, elektroninės informacijos saugos ir kibernetinius incidentus, neteisėtas veikas, susijusias su elektroninės informacijos sauga ir kibernetiniu saugumu.
10. Administratorių ir LIMIS-M administratorių prieigos prie informacinės sistemos lygiai ir jų saugos reikalavimai:

- 10.1. Administratoriai ir LIMIS-M administratoriai informacinę sistemą ir jos komponentus gali pasiekti naudodamiesi tiesiogine vietinio tinklo arba nuotoline prieiga. Administratorių ir LIMIS-M administratorių prieiga ir jos lygiai kontroliuojami per fizinius (įėjimo kontrolės sistemos, barjerai ir kt.) ir loginius (užkardos, domeno valdikliai ir kt.) prieigos taškus;
- 10.2. administratoriams ir LIMIS-M administratoriams prieiga prie informacinės sistemos komponentų, elektroninės informacijos ir teisė atlikti elektroninės informacijos tvarkymo veiksmus suteikiama vadovaujantis Taisyklių 4 punkte nustatytais prieigos prie elektroninės informacijos principais;
- 10.3. administratoriui pagal kompetenciją suteikiama prieiga prie visų informacinės sistemos komponentų ir jų sąrankos;
- 10.4. LIMIS-M administratoriui suteikiama prieiga prie lokaliai informacinės sistemos tarnybinės stoties.

III SKYRIUS

SAUGAUS ELEKTRONINĖS INFORMACIJOS TEIKIMO NAUDOTOJAMS KONTROLĖS TVARKA

11. Už naudotojų ir LIMIS-M administratorių įregistravimą ir išregistravimą atsakingas administratorius. Už informacijos, reikalingos naudotojų ir LIMIS-M administratorių įregistravimo ir išregistravimo veiksmams atlikti, kuri nurodyta Taisyklių 13 punkte, administratoriui pateikimą atsakingi naudotojų ir LIMIS-M administratorių tiesioginiai vadovai.
12. Naudotojai ir LIMIS-M administratoriai įregistruojami informacinės sistemos posistemiuose ir komponentuose arba išregistruojami iš jų suteikiant jiems prieigos prie informacinės sistemos teises arba jas panaikinant.
13. Naudotojų ir administratorių įregistravimo ir išregistravimo tvarka:
 - 13.1. Naudotojų ir LIMIS -M administratoriaus prieigos teises administratorius suteikia arba pakeičia, gavęs LIMIS tvarkytojo, kuriame dirba naudotojas ar LIMIS-M administratorius, vadovo rašytinį prašymą. Administratorius prieigos teises turi suteikti arba pakeisti ne vėliau kaip per 1 darbo dieną nuo rašytinio prašymo gavimo dienos arba ne vėliau kaip iki prašyme nurodyto termino pabaigos, jei terminas buvo nurodytas. Prašyme turi būti patvirtinama, kad naudotojas ar LIMIS-M administratorius yra pasirašęs pasižadėjimą saugoti duomenų ir informacijos paslaptį ir pasirašytinai susipažinęs su saugos dokumentais ar jų santrauka ir sutikęs laikytis jų reikalavimų;
 - 13.2. teisė tvarkyti elektroninę informaciją gali būti suteikiama tik įsitikinus, kad naudotojas arba LIMIS-M administratorius yra pasirašęs pasižadėjimą saugoti duomenų ir informacijos paslaptį ir pasirašytinai susipažinęs su saugos dokumentais ar jų santrauka ir sutikęs laikytis jų reikalavimų. Naudotojų pasižadėjimai saugoti duomenų ir informacijos paslaptį, dokumentai, įrodantys susipažinimą su saugos dokumentais ar jų santrauka (jeigu, atsižvelgiant į informacinės sistemos specifiką, naudotojai ir LIMIS-M administratoriai su saugos dokumentais ar jų santrauka supažindinami ne elektroniniu būdu), saugomi už personalo valdymą atsakinguose informacinės sistemos valdytojo ir tvarkytojų struktūriniuose padaliniuose;
 - 13.3. administratorius prieigos teises sustabdo nedelsdamas, gavęs LIMIS tvarkytojo, kuriame dirba naudotojas ar LIMIS-M administratorius, vadovo elektroniniu paštu pateiktą informaciją apie tai, kad teisės aktų nustatytais atvejais naudotojas ar LIMIS-M administratorius nušalinamas nuo darbo (pareigų), neatitinka teisės aktuose nustatytų

- naudotojo ar LIMIS-M administratoriaus kvalifikacinių reikalavimų, praranda patikimumą ar yra nėštumo, gimdymo, tėvystės ar vaiko priežiūros atostogose;
- 13.4. administratorius prieigos teises panaikina, gavęs LIMIS tvarkytojo, kuriame dirba naudotojas ar LIMIS-M administratorius, vadovo elektroniniu paštu pateiktą informaciją apie naudotojo ar LIMIS-M administratoriaus darbo (tarnybos) santykių pasibaigimą. Administratorius prieigos teises turi panaikinti ne vėliau kaip iki paskutinės naudotojo ar LIMIS-M administratoriaus darbo (tarnybos) dienos pabaigos. Priverstinio darbo (tarnybos) santykių nutraukimo atveju ir kitais atvejais, kai yra rizika, kad naudotojas ar LIMIS-M administratorius gali atlikti tyčinius veiksmus (pakeisti ar sunaikinti elektroninę informaciją, sutrikdyti elektroninės informaciją perdavimą informacinių technologijų duomenų perdavimo tinklais, pažeisti informacinės sistemos saugumą, įvykdyti vagystę ir kt.), prieigos teisės turi būti panaikintos nedelsiant;
 - 13.5. LIMIS tvarkytojo, kuriame dirba naudotojas ar LIMIS-M administratorius, vadovai ne rečiau kaip kartą per metus arba keičiantis naudotojo ar LIMIS-M administratorius funkcijoms turi peržiūrėti šiems darbuotojams suteiktas teises, įvertinti, ar jie toliau gali vykdyti funkcijas, ir parengti rašytinį prašymą dėl prieigos teisių naudotojui ar LIMIS-M administratoriui pakeitimo, jeigu suteiktos prieigos teisės neatitinka vykdomų funkcijų.
14. Naudotojų, LIMIS-M administratorių ir administratorių paskyrų kontrolės priemonės:
- 14.1. paskyrų galiojimas turi būti laikinai sustabdomas, kai naudotojas nesinaudoja informacine sistema ilgiau kaip 90 dienų (administratorius – 60 dienų), jeigu informacinėje sistemoje įdiegtos tokios funkcinės galimybės;
 - 14.2. turi būti patvirtinti asmenų, kuriems suteiktos LIMIS-M administratoriaus ir administratoriaus teisės prisijungti prie informacinės sistemos, sąrašai, periodiškai peržiūrimi saugos įgaliotinio arba kibernetinio saugumo vadovo. Sąrašai turi būti nedelsiant peržiūrimi, kai įstatymų nustatytais atvejais LIMIS-M administratorius ar administratorius nušalinamas nuo darbo (pareigų);
 - 14.3. turi būti naudojamos naudotojų paskyrų kontrolės priemonės ir automatizuotos LIMIS-M administratorių ir administratorių paskyrų kontrolės priemonės, kurios atliktų paskyrų patikrinimą ir apie nepatvirtintas naudotojų, LIMIS-M administratorių ir administratorių paskyras praneštų saugos įgaliotiniui arba kibernetinio saugumo vadovui. Apie nepatvirtintas LIMIS-M administratorių ir administratorių paskyras turi būti pranešama nedelsiant;
 - 14.4. nereikalingos ar nenaudojamos naudotojų, LIMIS-M administratorių ir administratorių paskyros turi būti blokuojamos nedelsiant ir ištrinamos praėjus audito duomenų saugojimo terminui, nustatytam Informacinės sistemos „saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklėse.
15. Kiekvienas naudotojas, LIMIS-M administratorius ir administratorius informacinėje sistemoje turi būti unikaliam identifikuojamas. Asmens kodas negali būti naudojami kaip naudotojo, LIMIS-M administratoriaus ar administratoriaus identifikatorius.
16. Naudotojas turi patvirtinti savo tapatybę slaptažodžiu. Administratorių ir LIMIS-M administratorių tapatumui patvirtinti turi būti naudojamos dviejų veiksmų tapatumo patvirtinimo priemonės, jeigu informacinėje sistemoje įdiegtos tokios funkcinės galimybės.
17. Bendrieji reikalavimai naudotojų, LIMIS-M administratorių ir administratorių slaptažodžiams, jų sudarymui, galiojimo trukmei ir keitimui:
- 17.1. slaptažodis turi būti sudarytas iš raidžių, skaičių ir specialiųjų simbolių;

- 17.2. slaptažodžiams sudaryti neturi būti naudojama asmeninio pobūdžio informacija (pvz., vardas, pavardė, gimimo data, šeimos narių vardai, prisijungimo vardas, gyvenamosios vietos adresas ar jo sudėtinės dalys, telefono numeris ir kt.);
 - 17.3. draudžiama slaptažodžius atskleisti tretiesiems asmenims;
 - 17.4. kilus įtarimui dėl slaptažodžio konfidencialumo pažeidimo, slaptažodis turi būti nedelsiant pakeistas;
 - 17.5. informacinės sistemos dalys, atliekančios nuotolinio prisijungimo autentifikavimą, turi neleisti automatiškai išsaugoti slaptažodžių;
 - 17.6. didžiausias leidžiamas mėginimų įvesti teisingą slaptažodį skaičius turi būti ne didesnis nei 5 kartai. Viršijus leidžiamą mėginimų įvesti teisingą slaptažodį skaičių, informacinė sistema turi užsirakinti ir neleisti identifikuotis ne trumpiau nei 15 minučių. Apie informacinės sistemos naudotojų paskyrų automatišką užsirakinimą turi būti informuojamas administratorius, jeigu informacinėje sistemoje įdiegtos tokios funkcinės galimybės;
 - 17.7. slaptažodžiai negali būti saugomi ar perduodami atviru tekstu ar užšifruojami nepatikimais algoritmais;
 - 17.8. saugos įgaliotinio ar kibernetinio saugumo vadovo sprendimu laikinas slaptažodis gali būti perduodamas atviru tekstu, tačiau atskirai nuo naudotojo vardo ar identifikavimo kodo, jei naudotojas, LIMIS-M administratorius ar administratorius neturi galimybių iššifruoti gauto užšifruoto slaptažodžio arba nėra techninių galimybių naudotojui, LIMIS-M administratorius ar administratoriui perduoti slaptažodžio šifruotuoju ryšiu ar saugiu elektroninių ryšių tinklu.
18. Papildomi reikalavimai naudotojų slaptažodžiams:
 - 18.1. slaptažodį turi sudaryti ne mažiau kaip 8 simboliai;
 - 18.2. slaptažodis turi būti keičiamas ne rečiau kaip kas 3 mėnesius;
 - 18.3. keičiant slaptažodį informacinė sistema neturi leisti jo sudaryti iš buvusių 6 paskutinių slaptažodžių;
 - 18.4. pirmojo prisijungimo prie informacinės sistemos metu turi būti automatiškai inicijuojamas laikino slaptažodžio pakeitimas.
 19. Papildomi reikalavimai LIMIS-M administratorių ir administratorių slaptažodžiams:
 - 19.1. slaptažodį turi sudaryti ne mažiau kaip 12 simbolių;
 - 19.2. slaptažodis turi būti keičiamas ne rečiau kaip kas 2 mėnesius;
 - 19.3. keičiant slaptažodį informacinė sistema neturi leisti jo sudaryti iš buvusių 3 paskutinių slaptažodžių;
 - 19.4. draudžiama informacinės sistemos techninėje ir programinėje įrangoje naudoti gamintojo nustatytus slaptažodžius, jie turi būti pakeisti pagal administratorių slaptažodžiams taikomus reikalavimus.
 20. Nuotolinis naudotojų, LIMIS-M administratorių ir administratorių prisijungimas prie informacinės sistemos turi būti vykdomas naudojant patikimus elektroninės informacijos šifravimo protokolus.

SUDERINTA

Nacionalinio kibernetinio saugumo centro prie

Krašto apsaugos ministerijos

2019 m. spalio 21 d. raštu Nr. (4.2)6K-678